

---

leerlingenbegeleiding

---

mei 2019

'Kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding bevordert de totale ontwikkeling van alle leerlingen, verhoogt hun welbevinden, voorkomt vroegtijdig schoolverlaten en creëert meer gelijke onderwijskansen. Op die manier draagt het bij tot het functioneren van de leerling in de schoolse én maatschappelijke context.'

De leerlingenbegeleiding situeert zich op 4 begeleidingsdomeinen

1. Onderwijsloopbaanbegeleiding
2. Leren en studeren
3. Psychisch en sociaal functioneren
4. Preventieve gezondheidszorg

De maatregelen die we nemen hebben betrekking op deze 4 domeinen en dit vanuit een continuüm van zorg.

DE 4 BEGELEIDINGSDOMEINEN

1. Onderwijsloopbaanbegeleiding	2
1.1. Definitie	2
1.2. In ZILL vinden we o.a.	2
1.3. Dit doet onze school :	3
1.4. Samenwerking met het CLB	5
2. Leren en studeren	8
2.1. Definitie	8
2.2. In ZILL vinden we o.a.	8
2.3. Dit doet onze school :	8
2.4. Samenwerking met het CLB	11
3. Psychisch en sociaal functioneren	14
3.1. Definitie	14
3.2. In ZILL vinden we o.a.	14
3.3. Dit doet onze school :	14
3.4. Samenwerking met het CLB	16
4. Preventieve gezondheidszorg	18
4.1. Definitie	18
4.2. In ZILL vinden we o.a.	18
4.3. Dit doet onze school :	19
4.4. Samenwerking met het CLB	21

1. Onderwijsloopbaanbegeleiding

1.1. Definitie

‘Het begeleidingsdomein onderwijsloopbaan heeft tot doel de leerling te ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen, om inzicht te verwerven in de structuur van en de mogelijkheden binnen het onderwijs, opleiding en arbeidsmarkt en om adequate keuzes te leren maken op school en daarbuiten.’

1.2. In ZILL vinden we o.a.

IVzv1 Keuzes willen, durven en kunnen maken door betekenis te geven aan die keuzes en daar de verantwoordelijkheid voor opnemen.

RKve3 Zich gedragen weten door, verbonden voelen met en aangesproken door gemeenschappen dichtbij en veraf. Ontdekken hoe mensen (geloofs)gemeenschappen vormen

SErv4 Bewust sociale rollen opnemen die zowel het individueel als het groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten

MUgr3 Zich bewust worden van de eigen muzische en creatieve mogelijkheden (talenten) en die tonen (•8 - 10) ...Bewust worden van de eigen voorkeuren, keuzes kunnen maken die aansluiten bij de eigen voorkeur en dit communiceren - in een afgebakende opdracht en in overleg met anderen een voorstel kunnen doen waarin eigen muzisch talent aan bod komt, vanuit eigen talenten kunnen bijdragen - eigen mogelijkheden tonen aan anderen in een vertrouwde omgeving...

IKid3 Zichzelf worden in verbondenheid met anderen

IKid2 Een positief, realistisch zelfbeeld opbouwen

IKid1 Basisvertrouwen ontwikkelen. Vertrouwen hebben in zichzelf - zichzelf aanvaarden met zijn mogelijkheden en beperkingen - zichzelf durven zijn, alleen en tussen anderen - voor zichzelf opkomen

1.3. Dit doet onze school :

Instap kleuter en lagere school

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De school maakt zijn beleid bekend aan ouders
- De school volgt de kleuters, heeft oog voor alle ontwikkelingsdomeinen en talenten en biedt zorg in alle kleuterklassen aan kleuters met een risicovolle ontwikkeling.
- De school ontwikkelt een beleid waarin het instapmoment in de lagere school een plaats heeft in het natuurlijk ontwikkelings- en leerproces van kleuters.
- Wenmomenten in de peuterklas
- Brugmomenten 3 KO - 1 LO
- Infoavond overstap naar 1 LO
- Attitudevorming bij het maken van keuzes in de hele basisschool
- Zorgbeleid
- Kindvolgsysteem/Leerlingvolgsysteem

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De school brengt systematisch de 3de kleuters in beeld die verhoogde zorg nodig hebben op school en organiseert zich om die zorg te bieden.
- De school ondersteunt bewust en gericht de ontwikkeling naar schoolrijpheid bij deze kleuters. Ze houdt rekening met hun eigen ontwikkelingsverloop en besteedt aandacht aan de interactie tussen kleuterleidster en kleuter en de onderwijsleersituatie
- De school bespreekt in de loop van het schooljaar de evolutie van de kleuter en de zorg die wordt geboden. Ze communiceert hierover met de ouders.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Bij een vraag naar een vervroegde instap (door ouders of school) plaatst de school de cognitieve ontwikkeling binnen de totale ontwikkeling van de kleuter en bespreekt de vraag vanuit dit perspectief met de ouders.
- De klassenraad beslist - na advies van het CLB - of een vijfjarige kleuter vervroegd kan instappen in het lager onderwijs.
- De school signaleert - samen met de ouders - een (blijvende) zorgvraag mbt de overgang naar het eerste leerjaar aan het CLB en stelt haar gegevens ter beschikking.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- De school noteert het advies van de klassenraad mbt vervroegde of verlate instap op het attest, alle partijen ondertekenen.
- De school (in communicatie met de ouders) signaleert tijdig aan het CLB wanneer de interne zorg of externe hulp voor de kleuter ontoereikend is in het kader van de overstap naar de lagere school.

Instap secundaire school

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De school maakt de leerlingen bewust van de komende studiekeuze.
- De leerlingen krijgen zicht op hun interesses en mogelijkheden.
- De leerlingen en ouders verbreden hun kijk op de beroepenwereld.
- De leerlingen en ouders verbreden hun kijk op de onderwijsmogelijkheden.
- De overstap naar het secundair onderwijs wordt begeleid via de baso-fiche.
- Samen op weg naar het S.O. (project 6de)
- 'de grote stap'
- Bezoek aan de secundaire scholen
- Kennismaken met verschillende beroepen (beroepenhuis)
- BaSO-fiche

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De school biedt individuele ondersteuning voor leerlingen:
  - die moeilijk tot een keuze komen;
  - die ev. in aanmerking komen voor een ongewone overgang en brengt hun sterktes mee in kaart.
- De school houdt voor de toekomstige onderwijsloopbaan van de AN rekening met extra factoren.

- Bij de schoolkeuze wordt nagegaan wat het aanbod is op de secundaire school voor AN. De brugfiguur begeleidt de overdracht naar de school voor secundair onderwijs.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De school suggereert een Begeleidingsverslag voor specifieke onderwijsbehoeften om de gepaste zorg die in de basisschool aangeboden werd door te geven aan de secundaire school.
- De school biedt individuele ondersteuning bij problematische keuzes en voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften of pedagogische noden.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Voor een leerling die naar 1A gaat zonder getuigschrift stelt de school zijn gegevens ter beschikking van het CLB.
- De school spreekt ouders aan en meldt tijdig de leerlingen voor wie de verlenging van het basisonderwijs in de vorm van een achtste jaar aangewezen is.
- De school is alert voor de OLB van 12-jarige leerlingen in vierde, vijfde leerjaar. Is het verlaten van de basisschool zonder getuigschrift aangewezen?
- De school signaleert wanneer interne zorg of externe hulp ontoereikend blijkt te zijn in het kader van de overgang naar het secundair onderwijs en communiceert hierover met de ouders.
- De school stelt zijn gegevens ter beschikking van het CLB.

1.4.Samenwerking met het CLB

Instap lagere school

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Het CLB (in samenwerking met de school) neemt ouders mee in hun kijk naar ontwikkelen naar schoolrijpheid.
- Het CLB biedt schoolondersteuning en sluit aan bij het KVS/LVS van de school
- Het CLB ondersteunt de school in het ontwikkelen van het beleid.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Het CLB stelt hulpmiddelen ter beschikking en ondersteunt de school in het hanteren van het materiaal.
- Het CLB denkt mee binnen het zorgteam hoe kan worden aangesloten bij de onderwijsbehoeften van bepaalde kinderen

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB voert HGD uit bij kleuters bij wie de vraag om vervroegde instap weerhouden wordt en zoekt naar een antwoord op de vraag van de kleuter
- Het CLB geeft verplicht advies i.v.m. een vervroegde instap in het lager onderwijs ten behoeve van de Klassenraad die de beslissing neemt.
- Het CLB onderzoekt de vraag of twijfel i.v.m. de instap in het eerste leerjaar. Adhv HGD worden de onderwijsbehoeften bepaald en komt men tot een advies.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Indien aangewezen verwijst het CLB en begeleidt ouders naar een IAC in gewoon of buitengewoon onderwijs, ondersteuningsnetwerk. Het CLB is verantwoordelijk voor het Gemotiveerd Verslag.

Instap secundaire school

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Overstap SO : CLB ondersteunt de werking door aanbod basismateriaal + door in te gaan op vragen van de school
- Keuzewerkboekje 'de grote stap' : CLB kan stap 4 opnemen.
- Infoavond overstap SO: CLB informeert ouders en lln
- Het CLB ondersteunt de werking met de baso-fiche

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Ondersteuning van leerkrachten in begeleiding leerlingen met een ongewone overgang
- Leerlingen en ouders begeleiden in hun schoolkeuze
- Het CLB begeleidt, in samenspraak met de ouders en school, de overdracht van de gegevens naar de CLB-contactpersoon van het secundair onderwijs

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB maakt samen met school, ouders én leerling een Begeleidingsverslag voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- CLB stelt het traject samen dat de leerling doorliep en gaat in op de vraag naar individuele begeleiding

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Het CLB geeft advies op vraag wanneer leerlingen zonder getuigschrift zich op een school aanmelden voor 1A.
- Het CLB bekijkt de relevantie van de vraag om het basisonderwijs met een achtste jaar te verlengen vanuit de onderwijsbehoeften van de leerling en het aanbod van de school. Het CLB adviseert nog enkel voor leerlingen die de lft. van 14jaar hebben voor 1 jan. van het lopende schooljaar. Ouders beslissen.
- Het CLB bekijkt samen met school en ouders of een overstap naar het secundair onderwijs aangewezen is voor deze leerling. Het CLB adviseert en kan hierin begeleiden.
- Het CLB bekijkt welke de onderwijsbehoeften zijn van de leerling bij de overstap naar het secundair onderwijs. Indien aangewezen kan een school op maat worden geadviseerd. Voor BuSo en Ondersteuning uit het ondersteuningsnetwerk, verzorgt het CLB het Verslag of het Gemotiveerd Verslag.
- Het CLB adviseert, verwijst en begeleidt ouders en leerling naar een aangewezen vorm van buitengewoon secundair onderwijs of ondersteuning. Het CLB verzorgt ondersteuningsaanvraag, inschrijvingsverslag en attest BuO.

2. Leren en studeren

2.1. Definitie

‘Het begeleidingsdomein leren en studeren heeft tot doel het leren van de leerling te optimaliseren en het leerproces te bevorderen door leer- en studeervaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen.’

2.2. In ZILL vinden we o.a.

IVzv4 Specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken.

IKvk2 Hoopvol geloven in en vertrouwen op de eigen leef-, leer- en ontwikkelkracht

IKvk4 Situaties die als moeilijk ervaren worden en frustraties ombuigen door te zoeken naar mogelijkheden om er bevrijdend mee om te gaan

IVzv2 Op een efficiënte manier informatie en leerervaringen opnemen, verwerken, weergeven (delen) en deze onthouden en inzetten bij nieuwe ervaringen en in complexere situaties

IVzv4 Specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken

IVzv3 Doelgericht en efficiënt handelen door taken te plannen, uit te voeren, erop te reflecteren en waar nodig bij te sturen in functie van zelfredzaam en zelfstandig functioneren

2.3. Dit doet onze school :

Ontwikkelen, leren en studeren

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De school ontwikkelt een visie omtrent het begeleiden van de ontwikkeling, het leren van kinderen en leerlingen en de zorg hiervoor. PRODIA geeft mee richting aan het zorgbeleid. * Een vraag om intelligentiebepaling in het kader van terugbetaling logopedie wordt voorgelegd in het zorgteam. *Het CLB organiseert een proeftuin PRODIA StimuLEREN, om het leerproces van leerlingen die moeilijker leren te bevorderen.
- De school werkt aan de Ontwikkelingsdoelen in de kleuterschool. De school volgt de leerplannen en werkt toe naar de Eindtermen in de lagere school.
- De school volgt de kleuters in hun spel en ontwikkeling. De school volgt de leerlingen in hun leren en ontwikkeling.
- Picto's, daglijnen, stappenplannen
- Agenda en planning
- inzetten op huiswerkbeleid
- coachende leerkrachtenstijl om kinderen zelf initiatief te laten nemen

- Kinderen zelf leren verwoorden wat lukt/niet lukt, wat ze nodig hebben
- aanleren van een goede werkhouding
- strategieën aanleren om efficiënt te leren : samenvattingen, mindmap, ezelsbruggetjes, ..
- cultuur van feedback creëren
- Zorgbeleid

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De leerkracht meldt weloverwogen en tijdig zijn vraag in het zorgteam en bespreekt de clusters van zorg.
- Het zorgteam analyseert de zorgvraag. De klasleerkracht of de zorglkr. biedt, afhankelijk van de onderwijsbehoefte, de zorg in de klas of buiten de klas.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De school geeft aan tot waar hun zorg uitstrekt en formuleert een duidelijke zorgvraag naar ouders en CLB.
- De school stelt relevante gegevens uit het leerlingendossier ter beschikking van het CLB (intake), na toestemming van de ouders.
- Het CLB gebruikt deze gegevens binnen de prodia protocollen Lezen-Spelling/ Rekenen
- De school stelt een Begeleidingsverslag op voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften samen met leerling, ouders en CLB.
- De school past zijn zorg aan en werkt, indien nodig, samen met externen in het kader van de begeleiding van de leerling.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- De school meldt tijdig wanneer de draagkracht van kleuter, leerling, school of ouders overschreden is, als reden voor de vraag naar school op maat.
- De school respecteert de nodige tijd in het verwerkingsproces naar een school op maat.
- De school kan inclusief werken voor kleuters met ontwikkelingsproblemen en leerlingen met een mentale beperking.
- De school werkt samen met een begeleidende BuO-school ikv ondersteuningsbegeleiding.

---

mondelijke taalvaardigheid

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De school ontwikkelt een visie mbt goed taalvaardigheidsonderwijs en de zorg hieromtrent. De school is er op gericht om de taalvaardigheid

van alle leerlingen te ontwikkelen. Het taalbeleid houdt rekening met de leerlingenpopulatie en is geïntegreerd in alle vakken.

- De school werkt aan de ontwikkelingsdoelen Nederlands /Luisteren en Spreken voor de kleuterschool en werkt toe naar de Eindtermen Nederlands / Luisteren en Spreken voor de lagere school.
- De school volgt de ontwikkeling van de mondelinge taalvaardigheid van de kleuters en de leerlingen.
- Bij de start van het schooljaar doet de school een taalscreening bij alle leerlingen die voor de eerste maal het Nederlandstalig Lager onderwijs instromen. Dit beeld kan aangevuld worden met andere (observatie)gegevens. Op basis daarvan wordt een taaltraject opgesteld voor leerlingen die dit nodig hebben.
- De school biedt zorg ivm mondelinge taalvaardigheid en beantwoordt de behoeften van de leerlingen aan: *- Een positief en veilig leerklimaat *- Betekenisvolle taken *Ondersteunende Feedback oa via interactie
- De school werkt samen met de ouders en gaat positief om met meertaligheid.
- De school werkt samen met het CLB rond de spraak- en taalontwikkeling van de kleuters en de leerlingen. Dit gebeurt in het kader van de preventieve gezondheidszorg oa nav de consulten.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De klasleerkracht biedt de verhoogde zorg aan kleuters en leerlingen met zorgvragen mbt mondelinge taalvaardigheid. De zorgco/ ondersteunings-lkr. ondersteunt klasintern en/of stemt af op de aanpak in de klas.
- De leerkracht meldt weloverwogen en tijdig zijn vraag ivm de spraak- en taalontwikkeling in het zorgteam.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De school formuleert een duidelijke zorgvraag ivm spraak- en taalontwikkeling naar de ouders en het CLB.
- Bij een vraag om logopedie (en om intelligentiegegevens voor terugbetaling) van ouders of leerkracht, bespreekt het zorgteam de vraag met het CLB, en doet dit vanuit de onderwijsbehoefte van de leerling.
- De school stelt relevante gegevens ivm taalontwikkeling uit het schooldossier ter beschikking van het CLB en draagt bij tot het onderzoek via observatie- of vragenlijsten.
- De school zet zijn inspanningen verder voor de ontwikkeling van de mondelinge taalvaardigheid van de leerling en werkt samen met externe hulpverlening indien gewenst.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Een IAC in een gewone school of met overstap naar school op maat kadert ofwel in een algemene problematiek van ontwikkelingsvertraging ofwel in een ernstige taalstoornis. De gebruikelijke regelgeving en procedure wordt hierbij gevolgd.
- De school signaleert wanneer interne zorg of externe hulp ontoereikend blijkt te zijn in het kader van de overgang naar het secundair onderwijs en communiceert hierover met de ouders.
- De school stelt zijn gegevens ter beschikking van het CLB.

2.4.Samenwerking met het CLB

Ontwikkelen, leren en studeren

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Het CLB deelt zijn visie omtrent zorg met de school en stelt haar expertise omtrent ontwikkelings- en leerproblemen ter beschikking. O.a. via PRODIA en HGD * VCLB Gent volgt het standpunt van de CLB-koepel inzake intelligentiebepaling in het kader van terugbetaling logopedie. Dit gebeurt enkel binnen een hgd of een begeleidingstraject.* De school overlegt vooraf met het CLB ivm het zittenblijven van een leerling.
- Het CLB onthaalt (telefonisch) directe vragen van ouders, doet aan vraagverheldering en antwoordt rechtstreeks op informatieve vragen, indien mogelijk.
- Het CLB ondersteunt de school in de keuze en het gebruik van KVS en LVS.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Het CLB werkt schoolondersteunend en verhoogt de deskundigheid van leerkrachten in het formuleren van zorgvragen ivm ontwikkelen en leren.
- Het CLB denkt mee op het zorgteam adhv beschikbare observaties, toetsen, gesprek (sgegevens) en vakkennis wat de onderwijsbehoefte van de leerling en de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht en de ouders is. Het CLB denkt mee over de te bieden zorg.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB gaat in op een blijvende zorgvraag na de fase van verhoogde zorg.
- Het CLB diagnosticeert adhv de fasen van HGD ontwikkelingsproblemen, leerproblemen en leerstoornissen.
- Het CLB doet de voorbereidende diagnostiek ivm ontwikkelingsstoornissen.

- Het CLB hanteert de prodia protocollen Lezen-Spelling / Rekenen als leidraad voor onderzoek.
- Het CLB hanteert de meest actuele wetenschappelijke visie ivm kijk naar Begaafdheid en onderzoek van intelligentie en communiceert van daaruit ook de resultaten.
- et CLB ondersteunt de school in het opmaken van een Begeleidingsverslag voor de leerling met specifieke onderwijsbehoeften.
- Het CLB verwijst door naar diagnostische centra voor verder onderzoek en (eventueel) begeleiding.
- Het CLB is draaischijf en leidt ouders en kinderen naar ouderverenigingen voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften en pedagogische noden.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Het CLB start na de melding de procedure BuO.
- Het CLB doet onderzoek en geeft eventueel advies BuO. Dit in nauwe betrokkenheid met leerling en ouders. Het CLB zorgt voor attest en inschrijvingsverslag.
- Het CLB begeleidt leerling, ouders en school in het proces naar school op maat.
- Het CLB begeleidt de keuze voor ondersteuningsbegeleiding.

---

mondelijke taalvaardigheid

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- PRODIA is de gezamenlijke leidraad in het zorgcontinuüm rond Taal en Spraak.
- Het CLB ondersteunt de school in de zoektocht naar en het gebruik van KVS/ LVS of in de werking ivm taalscreening en taaltrajecten.
- Het CLB ondersteunt de school in de samenwerking met de ouders.
- Binnen de preventieve gezondheidszorg heeft het CLB aandacht voor de spraak-en taalontwikkeling van de kleuters en leerlingen. Hiervoor werkt het CLB samen met de school en met de ouders.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Het CLB denkt mee op het zorgteam over een gewenste aanpak voor deze kleuter of leerling.
- Het CLB weerhoudt vanuit de consulten, naargelang de bevindingen, de zorgvraag betreffende een kleuter of leerling. Het CLB betreft ouders en school om, indien nodig, de zorgvraag verder te onderzoeken.
- Het CLB gaat in op een signaal na bespreking in het zorgteam en heeft aandacht gedurende een consult aan kleuters en leerlingen met extra zorgvragen ivm spraak en taal, geuit door ouders of leerkrachten.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB gaat in op een blijvende zorgvraag na de fase van verhoogde zorg.
- Het CLB verheldert de vraag om logopedie en bepaalt daarna of intelligentie-onderzoek noodzakelijk is.
- Het CLB diagnosticeert adhv de vijf fasen van HGD.
- De spraak- en taalontwikkeling wordt geplaatst binnen de totale ontwikkeling van de kleuter/leerling.
- Het CLB diagnosticeert taalvertraging, problemen met tweedetaalverwerving en doet de voorbereidende diagnostiek ivm taalstoornissen
- Het CLB verwijst de leerling (en zijn ouders) door voor logopedie indien aangewezen uit het onderzoek. Het CLB neemt zijn draaischijffunctie hierin op.
- Het CLB zoekt verder mee naar intensieve begeleiding van de leerling, samenwerking met ouders en faciliteert de samenwerking in aanpak tussen de school en de externe hulpverlening.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Het CLB adviseert een IAC mbt mondelinge taalvaardigheid, indien aangewezen. Dit kan op een gewone school of in een school op maat van het type 7, Basisaanbod of Type 2.
- Het CLB volgt de nodige stappen en verzorgt het Verslag M-decreet voor een IAC.

3. Psychisch en sociaal functioneren

3.1. Definitie

‘Het begeleidingsdomein psychisch en sociaal functioneren heeft tot doel het welbevinden van de leerling te bewaken, te beschermen en te bevorderen waardoor de leerling op een spontane en vitale manier tot leren kan komen en zich kan ontwikkelen tot een veerkrachtige volwassene’

3.2. In ZILL vinden we o.a.

SErv1 Zich engageren in relaties, daar deugd aan beleven en zich daarover uitdrukken

SErv2 De verscheidenheid van mensen als een rijkdom ervaren en deze benutten

SErv3 Samenwerken met anderen en zo bijdragen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel

SErv4 Bewust sociale rollen opnemen die zowel het individueel als het groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten

SErv5 Oplossingsgericht omgaan met conflictsituaties, in respect voor zichzelf en de ander(en).

SEgb1 Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken

SEgb2 Bewust omgaan met gevoelens en behoeften en deze binnen aanvaardbare grenzen uiten. Zelfbeheersing ontwikkelen

SEgb Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van anderen tegemoet te komen.

SEiv1 Zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen

SEiv2 DE eigenheid en grenzen van anderen respecteren

SEiv3 In het eigen gedrag rekening houden met de gevoelens en de behoeften van anderen zonder zichzelf te verliezen

IVgv1 Zorg dragen voor de eigen mentale, sociale en fysieke gezondheid en veiligheid en die van anderen en daarbij aandacht hebben voor: o.a. Mentaal welbevinden

IVgv3 Bereid zijn steun te vragen en/of te geven om de eigen gezondheid en veiligheid, en die van anderen te bewaken

IKvk1 Plezier beleven en voldoening ervaren bij spelen, leren en leven

IKid1 Basisvertrouwen ontwikkelen

3.3. Dit doet onze school :

Omgaan met jezelf

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Doos vol gevoelens

- Kindcontacten
- STOP-project
- Leerlingenraad
- Speelplaatsbeleid
- Open onthaal in de klas
- Kind van de dag/gelukzakje
- Kringmomenten
- Duidelijke regels en afspraken
- Extra-muros
- Meerdaagse uitstappen
- Zorgbeleid
- GOK-beleidDe school
- De school leert leerlingen om oog te hebben voor en bij te dragen tot het welbevinden van de andere leerlingen.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De school heeft aandacht voor de beleving van kinderen. De school helpt kinderen in hun ontwikkelingstaak om te leren omgaan met angst, verdriet, rouw, woede, frustratie, ...om hun zelfbeeld, zelfvertrouwen te versterken, en biedt hulp bij impulsief gedrag en aandachtsproblemen.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De school signaleert aan ouders en CLB de leerlingen met een blijvende zorgvraag omtrent eigen welzijn. De school heeft oog voor de ondersteuningsbehoefte van de klasleerkracht.
- De school werkt mee aan de begeleiding.
- De school stelt zijn gegevens ter beschikking van externe hulpverleners bij verwijzing door het CLB. De school werkt samen met de externe hulpverlening.
- De school meldt een vermoeden van kindermishandeling aan de schooldirectie en het CLB.
- De school verwijst derden - die een vermoeden van kindermishandeling komen melden - door naar het CLB.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- De school meldt tijdig wanneer de draagkracht van de kleuter of leerling, school of ouders overschreden is, als reden voor heroriëntering.
- De school meldt tijdig wanneer de draagkracht van de kleuter of leerling, school of ouders overschreden is, als reden voor heroriëntering.

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De school ontwikkelt een visie omtrent welbevinden op school in het algemeen en het zorgzaam omgaan van leerlingen en leerkrachten met elkaar.
- De school versterkt de sociale basis en de verbondenheid tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en leerkrachten, ter preventie van problematisch gedrag zoals pesten, uitsluiten, agressie en geweld tav anderen.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De school volgt de sociale ontwikkeling van kinderen en biedt zorg vanuit de klas.
- De school zet zich constructief in voor leerling(en) bij wie de sociale ontwikkeling moeilijk verloopt en communiceert hierover met de ouders.
- De school bekwaamt zich in bepaalde werkvormen om groepsproblemen zoals pesten, uitsluiten, conflicten, en antisociaal gedrag aan te pakken in zijn totaliteit en binnen de klasgroep.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De school signaleert aan ouders en CLB de leerlingen met een blijvende zorgvraag in het omgaan met anderen. De school heeft oog voor de ondersteuningsbehoefte van de klasleerkracht.
- De school werkt aan het versterken van de sociale competenties van de leerling in de ruime zin van het woord: sociale inzichten, attitudes en vaardigheden.
- De school stelt zijn gegevens ter beschikking van externe hulpverleners bij verwijzing door het CLB. De school werkt samen met de externe hulpverlening.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- De school meldt tijdig wanneer de draagkracht van de school of ouders overschreden is, als reden voor doorverwijzing.
- De school respecteert de nodige tijd in het verwerkingsproces naar een school op maat.
- De school zoekt een pragmatische en positieve oplossing om de tussenliggende periode te overbruggen.

3.4.Samenwerking met het CLB

Omgaan met jezelf

FASE 0 : BREDE BASISZORG

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Het CLB ondersteunt de school en de ouders in de zorg.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB beluistert het signaal, verheldert de vraag en start een hgd-traject.
- Het CLB neemt (een deel van) de begeleiding op zich.
- Het CLB verwijst door naar externe hulpverlening indien nodig.
- Het CLB gaat onmiddellijk in op een melding van een vermoeden van kindermishandeling.
- Het multidisciplinair team van het CLB werkt samen rond het vermoeden van kindermishandeling. Wanneer het CLB-team het vermoeden van kindermishandeling weerhoudt, werkt het samen met het Vertrouwensartsencentrum, CBJ, Politie.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Het CLB start de procedure BuO, onderzoekt en verwijst door, indien aangewezen.
- Het CLB bekijkt in samenwerking met de school, eventuele opvangmogelijkheden voor kinderen in crisissituaties.

Omgaan met anderen

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Het CLB ondersteunt de school in het ontwikkelen van een visie.
- Vanaf 2014-2015 is het CLB verplicht betrokken in een klassenraad bij een definitieve uitsluiting van een leerling. Het CLB heeft er een adviserende stem.
- Het CLB neemt samen met de school een taak op in de preventieve werking.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Het CLB ondersteunt de keuze en het gebruik van het volgsysteem.
- Het CLB ondersteunt leerkrachten in de aandacht voor deze basisopvoedingsvaardigheden
- Het CLB kan zich vanuit de nood aan schoolondersteuning mee bekwamen en engageren in bepaalde methodieken.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB start een hgd traject met oa de leerkracht als mede-onderzoeker.
- Het CLB formuleert een antwoord op de specifieke pedagogische behoefte van deze leerling, en kan in samenwerking met de school, een deel van de begeleiding opnemen.
- Het CLB verwijst door, naar externe hulpverlening, indien nodig.

FASE 3 : SCHOOL OP MAAT

- Het CLB onderzoekt en adviseert. Het CLB zorgt voor een attest en een inschrijvingsverslag BuBaO.
- Het CLB begeleidt leerling en ouders in dit proces naar een school op maat
- Het CLB ondersteunt de school bij crisissituaties in afwachting van een overstap naar een school op maat.

4. Preventieve gezondheidszorg

4.1. Definitie

‘Het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg heeft tot doel de gezondheid, groei en ontwikkeling van leerlingen te bevorderen en te beschermen, het groei- en ontwikkelingsproces op te volgen en tijdig risicofactoren, signalen, symptomen van gezondheids- en ontwikkelproblemen te detecteren.’

4.2. In ZILL vinden we o.a.

IVgv3 Bereid zij steun te vragen en/of te geven om de eigen gezondheid en veiligheid, en die van anderen te bewaken.

IVgv1 Zorg dragen voor de eigen mentale, sociale en fysieke gezondheid en veiligheid en die van anderen en daarbij aandacht hebben voor:
o.a. Gezondheid en milieu

IVgv2 Inschatten hoe gedrags- en omgevingsfactoren de gezondheid en veiligheid beïnvloeden en op basis daarvan, binnen veilige grenzen, risico's durven nemen

IVgv3 Bereid zijn steun te vragen en/of te geven om de eigen gezondheid en veiligheid, en die van anderen te bewaken

OWsa7 Het nut en het belang ervaren, onderzoeken en illustreren van instellingen, organisaties en verenigingen die de kwaliteit van het samenleven bevorderen o.a. 7 - 12 ... door het organiseren van:
gezondheidszorg, onderwijs, nutsvoorzieningen, mobiliteit, cultuur, ...

4.3. Dit doet onze school :

Gezondheidsbeleid

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Bodymap
- One mile a day
- Sport over de middag
- Bewegingstussendoortjes
- fruitdagen
- Luizencontrole
- Hygiëne
- Spelkoffers
- Evacuatie
- Brandveiligheid
- Verkeerslessen
- Samenwerking met MOEV
- Zorgbeleid

- GOK-beleid
- De school is de plaats bij uitstek om kinderen alles te leren over gezonde keuzes. Maar een gezondheidsbeleid op school is meer dan kennis delen. Het klas- en schoolklimaat maakt gezonde keuzes toegankelijker en bouwt drempels in voor ongezonde keuzes. Zowel de schoolinfrastructuur als de schoolomgeving spelen daarbij een rol.
- De school ontwikkelt een gezondheidsbeleid.
- De school hanteert de leerlijn tabakspreventie voor kleuter en lagere school
- De school heeft een beleid omtrent het gebruik van geneesmiddelen en het toedienen van medische handelingen. Zij communiceert de gemaakte afspraken met de ouders.
- De inrichtende macht van de school bepaalt of er medicatie op school kan gegeven worden en zo ja welke.
- De interne preventieadviseur van de school bekijkt samen met arbeidsgeneesheer de EHBO-organisatie en het rustlokaal.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De school besteedt extra zorg aan voeding en opvoeding en betreft de ouders hierbij.
- Men registreert wanneer medicatie wordt toegediend.
- Organisatie van CPR, EHBO voor personeel, in overleg met Rode Kruis, LO-leerkracht, ...

Systematische contactmomenten

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De consulten zijn decretaal gewijzigd in Systematische contactmomenten. De school kan de vernieuwde werking adhv de infobrief "van 7 naar 5" aan ouders bekend maken, via hun digitale communicatiekanalen.
- De school voorziet een lokaal dat aan volgende voorwaarden voldoet;
  - rustige ruimte, zonder inkijk of doorloop van leerlingen of personeel (visuele en auditieve privacy);
  - internetverbinding / WIFI / 2 stopcontacten / ev. verlengkabel;
  - temperatuur: 22 graden;
  - voldoende (dag)licht voor de testen van gezichtsscherpte en kleurzien; lokaal minstens 4 m lang;
  - tafel, enkele stoelen, vuilnisbak, plaats voor papier (doosjes vaccinaties);
  - indien mogelijk een bedje bijv. uit de slaapklas of EHBO-lokaal
- Het CLB maakt met de school algemene afspraken ivm de systematische contactmomenten:

Vaccinaties

FASE 0 : BREDE BASISZORG

/

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

/

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De school helpt mee bij de organisatie van de inhaalvaccinaties

---

Profylaxe infectieziekten

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De schooldirectie is op de hoogte van de wetgeving ivm infectieziekten en neemt de nodige preventieve hygiënische maatregelen
- De school neemt de nodige hygiënemaatregelen
- De school heeft een preventieve werking ivm luizen en sensibiliseert de ouders.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De schooldirectie contacteert onmiddellijk het CLB bij melding van infectieziekten. De school kopieert de brief voor de ouders en bezorgt deze aan de ouders.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De school kan kinderen uit haardgezinnen luizen niet verwijderen van school.

Zieke leerling

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- De school maakt afspraken over de opvang van zieke leerlingen op school.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Via het schoolreglement maakt de school de mogelijkheid om een attest 'chronisch ziektebeeld' te bekomen bekend en geeft info over het bestaan van TOAH.
- De school moet de ouders individueel op de hoogte brengen van de concrete mogelijkheden van TOAH, vanaf het moment dat een leerling potentieel rechthebbende blijkt te zijn.

- De school informeert de ouders/leerling wanneer ze het CLB of de CLB-arts willen betrekken
- Langdurig zieke kinderen kunnen naar school via internet.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- De aanmelding m.b.t. het opstellen van een attest afwezigheid van kind met chronische ziekte of een attest chronisch ziektebeeld kan gebeuren door verschillende betrokkenen: 1. De school stelt vast dat er zeer frequente, eventueel langdurige afwezigheden zijn die gewettigd worden door een doktersattest, dus aantal Z-codes ; 2. De ouders van of de leerling met een chronische ziekte contacteren zelf (eventueel geïnformeerd door de school) het CLB of de CLB-arts ; 3. De behandelende arts schrijft een medisch attest chronisch ziektebeeld

4.4.Samenwerking met het CLB

Gezondheidsbeleid

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Het CLB ondersteunt het gezondheidsbeleid van de school.
- Het CLB doet inspanningen om de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen te realiseren.
- Het CLB maakt afspraken met de school hoe vragen over geneesmiddelengebruik worden gecommuniceerd.

Systematische contactmomenten

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- 1 ste kleuter: - we streven naar een maximale aanwezigheid van de ouders bij dit systematisch contactmoment door verpleegkundige en CLB-arts; - we bekijken samen met de school hoe we dit organiseren; - de leerlingen/ouders ontvangen een infobrief en een vragenlijst
- 2de kleuter: -in het overgangsjaar 18/19 is er een selectief onderzoek door de verpleegkundigen (event. samen met de CLB-arts) op basis van een dossierstudie. De betrokken leerling/ouders ontvangen een infobrief
- 1ste leerjaar: - systematisch contactmoment + vaccinatie door de verpleegkundige en de CLB-arts; - de leerlingen/ouders ontvangen een infobrief / vragenlijst en een toestemmingsbrief ivm de vaccinaties
- 4de leerjaar: in het overgangsjaar 18/19 is er geen systematisch contactmoment; - de leerlingen/ouders ontvangen een infobrief

- 5de leerjaar: - vaccinatie mazelen/bof/rode hond op school na schriftelijke toestemming van de ouders
- 6de leerjaar: - in het overgangsjaar 18/19 is er een beperkt onderzoek op school door de verpleegkundige; - de leerlingen/ouders ontvangen een infobrief, geen vragenlijst;

Vaccinaties

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- CLB informeert de ouders over het vaccinatieaanbod i.f.v. de leeftijd en laat keuze tot vaccinatie door CLB of huisarts. Het vaccin kan zowel door CLB-arts als CLB-verpleegkundige worden toegediend. CLB bezorgt de vragenlijsten en toelating voor vaccinaties aan de school.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- Het CLB evalueert de vaccinatiestatus nav de consultmomenten en biedt inhaalvaccinaties aan.
- Het CLB evalueert de vaccinatiestatus van de AN nav de consultmomenten en biedt inhaalvaccinaties aan.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Indien het zeker is dat een kind nooit werd gevaccineerd kan een volledig vaccinatieschema worden geplaatst ...

Profylaxe infectieziekten

FASE 0 : BREDE BASISZORG

- Het CLB informeert de school over de wetgeving infectieziekten.
- Het CLB geeft aan de school op vraag en binnen de grenzen van haar bevoegdheid advies rond gezondheid, veiligheid en hygiëne.
- Het CLB ondersteunt de school met info, sensibiliseringsmateriaal, uitlenen materiaal, denkt en werkt projecten mee uit.

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

- De CLB-arts neemt contact met de dienst bestrijding infectieziekten, eventueel de behandelende arts en de arbeidsgeneesheer van de school. De arts neemt de nodige maatregelen en bezorgt de infobrief voor de ouders via mail aan de directie van de school.

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB kan de inhaalvaccinaties en chemoprofylaxe toedienen na toestemming van de ouders en in samenspraak met de dienst bestrijding infectieziekten.
- In overleg met de school kan het CLB acties ondernemen bij hardnekkige luizenproblematiek.

Zieke leerling

FASE 0 : BREDE BASISZORG

/

FASE 1 : VERHOOGDE ZORG

/

FASE 2 : UITBREIDING VAN DE ZORG

- Het CLB-team start bij aanmelding een traject zoals beschreven in de richtlijnen